Dosarul nr. 2a-716/24 (2-22017055-02-2a-16022024)
Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru, judecător E. Badan-Melnic.

D E C I Z I E

11 martie 2026 municipiul Chișinău

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru

Instanța compusă din:
Președintele ședinței, judecătorul Valeriu Arhip
Judecătorii Violeta Gîrleanu și Hristina Craveț
Grefierul Victoria Parneac

examinând în ședință de judecată publică, cererea de apel declarată de către SRL ”Garant Design”,

împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 10 iulie 2023, prin care s-a admis parțial cererea de chemare în judecată și s-a respins acțiunea reconvențională,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată înaintată de către SRL ”Garant Design” împotriva Cazaciuc Roman cu privire la încasarea datoriei, penalității și a cheltuielilor de judecată și,

acțiunea reconvențională depusă de către Cazaciuc Roman împotriva SRL ”Garant Design” cu privire la încasarea sumei achitate în plus și compensarea cheltuielilor de judecată,

A C O N S T A T A T:

I. Pretențiile reclamantului:

1. La data de 4 februarie 2022, SRL ”Garant Design” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Cazaciuc Roman cu privire la încasarea datoriei în sumă de 87 296,00 lei, penalitatea de întârziere în mărime de 79 002,98 lei și suma de 49 88,97 lei cu titlu de compensare a cheltuielilor de judecată sub formă de taxă de stat.

2. În motivarea acțiunii a invocat că, SRL ”Garant Design” a prestat servicii de livrare și efectuare a lucrărilor de montare, iar Cazaciuc Roman a procurat marfă, încheind astfel contractul nr.2645QF din 16 noiembrie 2019.

3. Reclamantul și-a onorat integral obligațiile contractuale asumate la încheierea contractului, însă pârâtul nu a efectuat achitările corespunzătoare pentru

marfa recepționată în termenul stabilit în contract, acumulând-se o datorie contractuală în sumă de 87 296 lei.

4. Din motivul nerespectării termenelor de achitare, dar și al faptului că până la depunerea acțiunii datoria nu a fost stinsă, este îndreptățit să solicite achitarea penalității contractuale în mărime de 0,5 % din suma neachitată pentru fiecare zi de întârziere, calculată pentru perioada 19 noiembrie 2019 – 17 martie 2021.

5. Conform calculul penalității anexat de reclamant, calculat pe perioada 19 noiembrie 2019 – 17 martie 2021, suma solicitată constituie 79 002,98 lei.

6. Menționează că, în scopul soluționării litigiului pe cale amiabilă, a expediat în adresa pârâtului Cazaciuc Roman reclamația nr.12/12, prin care l-a informat despre încălcarea obligațiilor contractuale și a solicitat achitarea datoriei restante.

7. La data de 1 noiembrie 2022 SRL ”Garant Design” a depus cerere de concretizare a pretențiilor și a solicitat încasarea datoriei în sumă de 81 451,00 lei, suma de 79 002,98 ei, drept penalitate de întârziere, și suma de 4 988,97 lei pentru compensarea sumei achitate cu titlu de taxă de stat.

8. La cererea de concretizare reclamantul SRL ”Garant Design” a anexat actul de verificare în care menționează că suma achitată de pârâtul Cazaciuc Roman este de 88 460 lei, a fost achitată în 3 rate, iar datoria finală (la data de 13 mai 2022) constituie suma de 81 451 lei.

9. Totodată, a notat că nu cunoaște exact data în care au fost finisate lucrările, nu știe dacă datele indicate pe procesele-verbale corespund cu data efectuării lucrărilor.

10. În continuare reclamantul a anexat nota contabilă în care contabilul a menționat că, dintr-o greșeală mecanică, a indicat eronat suma datoriei și, în urma corectărilor operațiunilor contabile înregistrate eronat în casieria entității în data de 13 mai 2022, s-a constatat o datorie a lui Cazaciuc Roman în raport cu SRL ”Garant Design” în suma de 81 451 lei.

11. Totodată, la data de 20 aprilie 2022, Cazaciuc Roman a depus acțiune reconvențională împotriva SRL ”Garant Design” cu privire la încasarea sumei plătite în plus și a cheltuielilor de judecată.

12. În motivarea acțiunii reconvenționale au fost relatate circumstanțele de fapt, potrivit cărora Cazaciuc Roman pretinde că a achitat diferența valorii contractuale în suma de 88 460 lei și acest fapt se adeverește prin bonurile nr.001 din 26 noiembrie 2019, nr.0002 din 26 noiembrie 2019 și nr. 0002 din 14 februarie 2020.

13. Susține că, SRL ”Garant Design” cu rea credință a reținut un surplus în mărime de 1 164 lei, care nu a fost restituit până în prezent. Deci valoarea contractului era 169 911 lei, iar Cazaciuc Roman a achitat în total 171 075 lei (avans 82 615 lei + diferența conform bonurilor în suma de 88 460 lei = 171 075 lei – 169 911 lei = 1 164 lei surplus).

II. Poziția instanţei de fond:

14. Prin hotărîrea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 10 iulie 2023, cererea de chemare în judecată depusă de SRL ”Garant Design” către Cazaciuc Roman cu privire la încasarea datoriei, penalității și compensarea cheltuielilor de judecată s-a admis parțial.

15. S-a încasat de la Cazaciuc Roman în beneficiul SRL ”Garant Design” suma de 81 451 lei, în contul datoriei născute din contractul din 16 noiembrie 2019 și suma de 2 443,53 lei pentru compensarea cheltuielilor de plată a taxei de stat.

16. În rest acțiunea înainatată de SRL ”Garant Design” către Cazaciuc Roman cu privire la încasarea datoriei, penalității și compensarea cheltuielilor de judecată s-a respins ca neîntemeiată.

17. Acțiunea reconvențională înaintată de Cazaciuc Roman către SRL ”Garant Design” cu privire la încasarea sumei plătite în plus s-a respins ca neîntemeiată.

III.Solicitarea apelantului:

18. Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la data de 31 iulie 2023, SRL ”Garant Design”, în termenul prevăzut de lege, a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 10 iulie 2023, solicitând casarea parțială a hotărârii instanței de fond în partea respingerii pretențiilor reclamantului SRL ”Garant Design”, cu emiterea unei noi decizii de admitere integrală a acțiunii inițiale depusă de SRL ”Garant Design” împotriva Cazaciuc Roman cu privire la încasarea datoriei, penalității și a cheltuielilor de judecată. La data de 1 aprilie 2024, SRL ”Garant Design” a depus cerere de apel motivată.

19. La fel, la data de 18 iulie 2023, Cazaciuc Roman, în termenul prevăzut de lege, a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 10 iulie 2023.

20. Prin încheierea din 23 aprilie 2024 a Curții de Apel Chişinău, a fost restituită cererea de apel depusă de avocatul Cazaciuc Roman, în temeiul prevederilor art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă.

21. Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 15 ianuarie 2025, s-a respins cererea de recurs depusă de Cazaciuc Roman. S-a menținut încheierea Curții de Apel Chișinău din 23 aprilie 2024.

IV.Argumentele participanților la proces:

22. În motivarea apelului, SRL ”Garant Design” a reiterat că nu este de acord cu hotărârea instanței de fond, pe care o consideră neîntemeiată și pasibilă casării.

23. Menționează că, instanţa de fond nu a pătruns în esenţa pricinii deduse judecăţii, nu a elucidat şi nu a constatat pe deplin circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei, s-a lăsat dusă în eroare, a soluţionat chestiunile de fapt în mod

unilateral favorizând poziţia pârâtului/intimat, a aplicat în mod eronat legea, ceea ce în final a culminat cu emiterea unui act judecătoresc neîntemeiat.

24. Relevă că, instanţa de fond în argumentarea sa (p. 60 al hotărârii motivate) face referire la caracterul sinalagmatic al contractului, astfel, contractul încheiat prevede penalităţi diferenţiate pentru neachitare în termen şi respectiv pentru nemontarea în termen a construcţiilor. Din declaraţiile martorului reiese că întârzierea a avut loc inclusiv şi din vina lui Cazaciuc Roman.

25. Astfel, pentru neachitarea în termen penalitatea (p.4.1. din contract) constituie 0,5 % din suma neachitată pentru fiecare zi de întârziere a plăţii. Respectiva este datorată faptului că compania şi-a evaluat din start riscul neachitării în termen prin faptul că materia primă folosită este exclusiv importată, iar pentru compensarea inflaţiei a fost şi stabilită o asemenea penalitate contractuală. Penalitatea pentru întârzierea montării este reflectată în p.4.3. al contractului şi constituie 0,25% din suma contractului. Respectivele clauze nu au fost declarate drept abuzive, deci sunt în vigoare.

26. Făcând trimitere la prevederile art.774, 775, 776, 992, 993 și 996 Cod civil, solicită apelantul admiterea cererii de apel, casarea parţială a hotărârii instanţei de fond, în partea încasării penalităţii contractuale, cu emiterea unei noi hotărâri, prin care cererea de chemare în judecată în acţiunea de bază, depusă de către SRL ”Garant Design” privind încasarea penalităţii de întârziere în mărime de 79 002,98 lei şi a cheltuielilor de judecată sub forma taxei de stat în sumă de 4 988,97 lei să fie admisă ca fiind întemeiată; încasarea din contul intimatului a taxei de stat în apel în mărime de 1 916,58 lei.

27. În ședința instanței de apel, reprezentantul apelantului SRL ”Garant Design” și intimatul Cazaciuc Roman fiind citați legal despre data, ora și locul examinării cauzei, nu s-au prezentat.

28. Totodată reprezentantul SRL ”Garant Design” a solicitat examinarea cauzei în lipsă, iar initimatul Cazaciuc Roman a depus cererea de amânare a ședinței de judecată care a fost respinsă de către Completul judiciar.

29. Astfel, reieșind din circustanțele create, în ordinea art.205, 206, 379 Cod de procedură civilă, Colegiul civil a dispus examinarea cauzei în lipsa acestora.

V. Termenul de declarare a apelului:

30. În conformitate cu art.362 alin.(1) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

31. Din materialele cauzei se atestă că, dispozitivul hotărârii instanţei de fond a fost pronunțat public la data de 10 iulie 2023, iar cererea de apel a fost depusă la 31 iulie 2023.

32. Astfel, Colegiul judiciar constată că, apelul este depus în interiorul termenului legal.

VI. Aprecierea instanţei de apel:

33. Studiind materialele cauzei, Colegiul civil consideră apelul neîntemeiat şi care urmează a fi respins cu menținerea hotărîrii primei instanțe, reieșind din următoarele considerente.

34. În conformitate cu art.385 lit.a) Cod de procedură civilă, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să mențină hotărîrea primei instanțe.

35. Potrivit art.118 alin.(1) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor şi obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

36. Articolul 130 alin.(1) Cod de procedură civilă statuează că, instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

37. Din textul art.240 alin.(1) Cod de procedură civilă se desprinde că, la deliberarea hotărîrii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluționării cauzei şi admisibilitatea acțiunii.

38. Dispozițiile art.373 alin.(1), (2) și (5) Cod de procedură civilă, stipulează că instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor şi obiecțiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanţa de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

39. Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres obligă instanţa de apel să verifice circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei şi să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

40. În contextul celor enunțate Colegiul judiciar reține că, sarcina instanţei de apel derivă din dispozițiile art.373 Cod de procedură civilă în condițiile în care instanţa de fond a soluționat fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acțiunii în raport cu concluziile reținute de către aceasta.

41. Totodată, Colegiul civil reține că instanţa de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se

limiteze la însușirea motivelor instanţei inferioare. (Hirro Balani c. Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr. 21522/93 din 29.05.1997 §43).

42. Așadar, instanța de apel verificând în raport cu prevederile art.238-241 Cod de procedură civilă, legalitatea şi temeinicia hotărârii primei instanțe, constată că aceasta urmează a fi menținută, or instanţa de fond corect a elucidat şi constatat circumstanțele cauzei, a verificat şi apreciat obiectiv probele prezente la materialele cauzei în vederea admiterii parțiale a acțiunii inițiale și respingerii acțiunii reconvenționale din speță, stabilind corect circumstanțele de fapt și aplicând corect legislația pertinentă ce guvernează raportul litigios.

VII. Circumstanțele de fapt ale cauzei:

43. Din lucrările dosarului, Colegiul civil a constatat că, la 16 noiembrie 2019 între SRL ”Garant Design” și Cazaciuc Roman a fost încheiat contractul nr.2645 QF, obiectul căruia l-a constituit livrarea mărfii și efectuarea lucrărilor de montare în cantitatea și sortimentul stabilit în contract.

44. Potrivit pct.1.1 din contractul nr.2645QF din 16 noiembrie 2019, obiectul contractului este livrarea mărfii și efectuarea lucrărilor de montare a mărfurilor.

45. În speță, SRL ”Garant Design” conform clauzei din contract de la pct. 2.1.2. urma să realizeze lucrările până în data de 30 martie 2020.

46. În conformitate cu prevederile contractuale, lucrările urmau să se realizeze în mai multe etape, iar pentru fiecare etapă trebuia să se achite un avans de către client (beneficiar) și anume, conform pct.2.2.1. beneficiarul este obligat la încheierea contractului să achite un avans în mărime de nu mai puțin de 70% din costul total prevăzut la pct.1.2. al contractului. Iar avansul achitat constituie suma de 82 615 lei.

47. Potrivit clauzei contractuale de la pct.1.2 din contract, *costul total al lucrărilor prevăzute în pct.1.1. al contractului constituie 8 700 euro, care se achită în lei în mărime de 169 911 lei la cursul comercial al ”Eximbank” la ziua încheierii contratului*.

48. Conform pct.5.1. și pct.5.2. din contract, după finalizarea lucrărilor beneficiarul este obligat să primească lucrările efectuate în termenul, locul și ordinea stabilită de către executor. Primirea-predarea lucrărilor se efectuează prin semnarea actului de îndeplinire a lucrărilor, conform căruia beneficiarul a primit lucrările, cu prezența unor mențiuni sau cu lipsa acestora (f.d.60-61).

49. Este prevăzut la pct.5.3 din contract că predarea primirea lucrărilor se consideră a fi efectuată în cazul în care beneficiarul nu a primit lucrările în perioada stabilită de executor și care constituie 5 zile lucrătoare din momentul expedierii actului de îndeplinire a lucrărilor. În cazul în care beneficiarul în decurs de 5 zile lucrătoare din momentul anunțării finisării lucrărilor și expedierea actului de finisare a lucrărilor nu înaintează niciun fel de pretenții, se consideră că lucrările

au fost realizate de calitate corespunzătoare, în corespundere cu prevederile prezentului contract și sunt posibile achitării.

50. Din procesul-verbal de predare-primire a lucrărilor efectuate, rezultă că predarea a avut loc pe data de 17 septembrie 2020 (f.d.8, 27), pe data 15 ianuarie 2021 (f.d.28) și data de 21 mai 2021 (f.d.29).

51. În conținutul procesului-verbal de predare-primire a lucrărilor (mărfurilor) efectuate din 17 septembrie 2020 este indicat la rubrica ”Comentarii” că rămâne de schimbat o pânză la plasa din baie, mâner la geamul la baie.

52. În procesul-verbal de predare-primire a lucrărilor (mărfurilor) efectuate din 15 ianuarie 2021 este indicat la rubrica ”Comentarii” că lipsește scurgerea.

53. În procesul-verbal de predare-primire a lucrărilor (mărfurilor) efectuate din 21 mai 2021 nu este nicio mențiune la rubrica ”Comentarii”.

54. Bonurile de plată prezentate de pârât fac dovada plăților pentru lucrări în mărime de 50 000 lei, achitați pe 14 februarie 2020; suma de 19 230 lei achitați pe 26 noiembrie 2019 și suma de 19 230 lei achitați pe 26 noiembrie 2019 (f.d.26). În total se atestă plata sumei de 88 460 lei de către Cazaciuc Roman în beneficiul SRL ”Garant Design”.

55. Actul de verificare privind decontările reciproce pentru perioada 1 noiembrie 2019 – 25 noiembrie 2021 întocmit și semnat unipersonal de ”Garant Design” SRL relevă o datorie a lui Cazaciuc Roman în mărime de 87 296 lei.

56. Prin obiecțiile la referință depuse în instanța de judecată pe 26 mai 2022, precum și prin cererea de concretizare a pretențiilor din 1 noiembrie 2022, reclamantul SRL ”Garant Design” a rectificat cuantumul datoriei solicitat la suma de 81 451 lei, explicând o eroare contabilă, însoțită și de o notă contabilă din 13 mai 2022, semnată de directorul ”Garant Design” SRL și contabilul-șef (f.d.46-47, 49). La fel, reclamantul a prezentat actul de verificare privind decontările reciproce pentru perioada 1 noiembrie 2019 – 13 mai 2022 (rectificat), care reflectă datoria lui Cazaciuc Roman în mărime de 81 451 lei.

57. Prin notificarea din 26 octombrie 2021 și 21 decembrie 2021, pârâtul Cazaciuc Roman a fost somat să achite datoria în mărime de 87 296 lei (f.d.10, 11).

58. Înaintând prezenta acțiune la 04 februarie 2022, ulterior concretizată la data de 01 noiembrie 2022, SRL ”Garant Design” a solicitat încasarea din contul pârâtului a datoriei în mărime de 81 451,00 lei, suma de 79 002,98 lei cu titlu de penalitate de întârziere, și suma de 4 988,97 lei pentru compensarea sumei achitate cu titlu de taxă de stat.

59. La rândul său, Cazaciuc Roman a depus cerere reconvențională împotriva SRL ”Garant Design”, solicitând încasarea sumei de 1 164 lei, pretins achitată în plus în temeiul raporturilor contractuale dintre părți, precum și compensarea taxei de stat în mărime de 150 lei.

60. Prin hotărîrea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 10 iulie 2023,

cererea de chemare în judecată depusă de SRL ”Garant Design” către Cazaciuc Roman cu privire la încasarea datoriei, penalității și compensarea cheltuielilor de judecată s-a admite parțial. S-a încasat de la Cazaciuc Roman în beneficiul SRL ”Garant Design” suma de 81 451 lei, în contul datoriei născute din contractul din 16 noiembrie 2019 și suma de 2 443,53 lei pentru compensarea cheltuielilor de judecată ceea ce contituie taxa de stat. În rest acțiunea înainatată de SRL ”Garant Design” către Cazaciuc Roman cu privire la încasarea datoriei, penalității și compensarea cheltuielilor de judecată s-a respins ca neîntemeiată.

61. Acțiunea reconvențională înaintată de Cazaciuc Roman către SRL ”Garant Design” cu privire la încasarea sumei plătite în plus s-a respins ca neîntemeiată.

62. Exprimându-şi dezacordul cu hotărîrea instanţei de fond, la data de 31 iulie 2023, SRL ”Garant Design”, a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 10 iulie 2023, solicitând casarea parțială a hotărârii instanței de fond în partea respingerii pretențiilor reclamantului SRL ”Garant Design”, cu emiterea unei noi decizii, prin care să fie admisă pretenția privind încasarea penalității contractuale în mărime de 79 002,98 lei, compensarea cheltuielilor de judecată pentru taxa de stat de 4.988,97 lei, precum și a taxei de stat achitate în apel, în cuantum de 1.916,58 lei.

63. Prin urmare, Colegiul civil, în temeiul art.373 Cod de procedură civilă va efectua controlul legalității și temeiniciei hotărârii primei instanțe numai în partea contestată.

64. Prevederile art.774 Cod civil, indică că în virtutea raportului obligaţional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestaţii, iar debitorul este ţinut să o execute. Prestaţia poate consta în a da, a face sau a nu face. Obligaţia poate fi pură şi simplă sau afectată de modalităţi. Prestaţia trebuie să fie posibilă şi determinată sau determinabilă, să nu contravină legii, ordinii publice şi bunelor moravuri.

65. Conform art.775 Cod civil, debitorul şi creditorul trebuie să se comporte cu bună-credinţă la momentul naşterii, pe durata existenţei, la momentul executării şi stingerii obligaţiei. Este nulă clauza prin care se derogă de la dispoziţiile alin.(1).

66. Potrivit art.776 Cod civil, obligaţiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) şi din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condiţiile legii.

67. În conformitate cu art.858 Cod civil, temeiul executării rezidă în existenţa unei obligaţii. Obligaţia trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credinţă, la locul şi în momentul stabilit.

68. Art.901 alin.(5) Cod civil, indică că neexecutarea obligației înseamnă orice abatere, cu sau fără justificare, de la executarea corespunzătoare a obligației și include neexecutarea totală sau parțială a obligației, executarea necorespunzătoare sau cu întîrziere a obligației.

69. Art.1352 alin.(1) și (2) Cod civil, evidențiază că prin contractul de antrepriză o parte (antreprenor) se obligă să efectueze pe riscul său o anumită lucrare celeilalte părţi (client), iar aceasta se obligă să recepţioneze lucrarea şi să plătească preţul convenit. Obiectul contractului de antrepriză poate fi atît producerea sau transformarea unui bun, cît şi obţinerea unor alte rezultate prin efectuarea de lucrări.

70. Conform art.1360 Cod civil, (1) părţile contractante pot conveni asupra unui termen general de executare, iar în caz de necesitate, şi asupra termenului de demarare a lucrărilor, asupra termenului de executare a unor părţi din lucrare şi asupra termenului de finisare a lucrării. (2) Termenul poate fi modificat numai cu acordul comun al părţilor. (3) Dacă părţile convin, executarea poate avea loc într-un termen redus sau imediat, în prezenţa clientului.

71. Potrivit art.1363 alin. (1) și (2) Cod civil, după executarea lucrării, clientul este obligat să recepţioneze lucrarea în modul, la locul şi în termenul stabilit de legislaţie sau de contract. Recepţionarea este o declaraţie prin care clientul acceptă lucrarea, cu sau fără rezerve.

72. În conformitate cu prevederile art.1372 Cod civil, (1) După recepţionarea lucrării, clientul este obligat să plătească retribuţia convenită de părţi, dacă legislaţia sau contractul nu prevăd plata în rate, sau în alt mod. (2) Clientul are dreptul să reţină din retribuţie o sumă suficientă pentru a acoperi rezervele pe care le-a făcut la recepţionare privind viciile lucrării, pînă vor fi făcute reparaţiile sau corecţiile necesare. (3) Clientul nu-şi poate exercita dreptul stipulat la alin.(2) dacă antreprenorul acordă suficiente garanţii executării obligaţiilor sale.

73. Aici, Colegiul reține că, răspunderea civilă contractuală presupune un raport juridic obligațional, în temeiul căruia debitorul este ținut să-l despăgubească pe creditor pentru neexecutarea, sau executarea necorespunzătoare a obligațiilor prevăzute de contract.

74. Deci, în cazul în care intimatul nu și-a onorat cu bună credință obligațiunile contractuale și a înregistrat restanțe la achitarea prețului contractual, Colegiul civil consideră că faptul dat, acordă dreptul reclamantului/intimat de a solicita încasarea datoriei rezultate din contractul nr.2645 QF din 16 noiembrie 2019.

75. Avînd în vede cele expuse, Colegiul civil consideră că instanța de fond just a admis pretențiile reclamantului privind încasarea datoriei în mărime de 81 451 lei.

76. Cu referire la solicitarea apelantului/reclamant SRL ”Garant Design” privind încasarea penalității contractuale în mărime de 0,5 % din suma neachitată pentru fiecare zi de întârziere, calculată pentru perioada 19 noiembrie 2019 – 17 martie 2021, în mărime de 79 002,98 lei, Colegiul civil reține următoarele.

77. În temeiul art.947 alin.(1) și (3) Cod civil, clauza penală este o prevedere

contractuală prin care părţile evaluează anticipat prejudiciul, stipulînd că debitorul, în cazul neexecutării obligaţiei, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun (penalitate). Penalitatea poate fi stipulată în mărime fixă sau sub forma unei cote din valoarea obligaţiei garantate prin clauza penală sau a părţii neexecutate, inclusiv sub forma unei dobînzi de întîrziere.

78. În conformitate cu art.948 Cod civil, clauza penală este întocmită în formă autentică dacă legea cere forma autentică pentru actul juridic căruia i se aplică clauza. În celelalte cazuri, clauza penală este întocmită în scris, sub sancţiunea nulităţii absolute.

79. Conform art.949 alin.(1) Cod civil, dacă penalitatea este stipulată pentru cazul în care debitorul nu execută obligaţia, creditorul poate cere atît executarea obligaţiei, cît şi plata penalităţii. Nu se poate cere atît executarea obligaţiei, cît şi plata penalităţii dacă penalitatea s-a stipulat cu titlu de despăgubire în locul prestaţiei şi nu doar cu titlu de mijloc de garantare a executării obligaţiei.

80. Pct.4.1. din contractul nr.2645 QF din 16 noiembrie 2019 prevede că în cazul neexecutării sau executării necorespunzătoare a obligației de plată a sumei contractului, beneficiarul va achita executorului o penalitate în mărime de 0,5% din suma neachitată, pentru fiecare zi de întârziere.

81. Potrivit art.882 alin.(3) Cod civil, debitorul nu poate fi în întârziere în măsura în care creditorul este în întârziere.

82. Colegiul reține că această normă juridică exprimă regula potrivit căreia creditorul nu poate invoca întârzierea debitorului în condițiile în care propria conduită a constituit un impediment relevant pentru executarea corespunzătoare a obligației corelative.

83. Aplicarea normei menționate presupune examinarea raportului dintre obligațiile reciproce, a ordinii executării acestora și a influenței conduitei creditorului asupra posibilității debitorului de a-și executa prestația.

84. Din materialele cauzei rezultă că SRL „Garant Design” avea obligația de a executa lucrările contractuale până la 30 martie 2020.

85. Cu toate acestea, executarea lucrărilor nu a fost finalizată în termenul convenit, fiind întocmite succesiv procese-verbale de predare-primire la 17 septembrie 2020, 15 ianuarie 2021 și 21 mai 2021.

86. În speță, prima instanță a stabilit că obligațiile contractuale de executare a lucrărilor și de achitare a prețului erau interdependente, iar antreprenorul nu și-a executat lucrările în termenul convenit.

87. În asemenea circumstanțe, Colegiul judiciar consideră că instanța de fond, a avut temei să verifice dacă beneficiarul putea fi considerat în întârziere la executarea obligației de plată în perioada în care antreprenorul însuși nu își executase integral prestațiile.

88. Din perspectiva raporturilor contractuale sinalagmatice, simpla existență a

unei obligații de plată nu echivalează, în toate situațiile, cu existența unei întârzieri imputabile beneficiarului, susceptibile să determine aplicarea penalității.

89. Prin urmare, argumentele apelantului SRL ”Garant Design” nu justifică modificarea concluziei instanței de fond potrivit căreia, în circumstanțele cauzei, nu sunt întrunite condițiile necesare pentru încasarea penalității contractuale solicitate.

90. Colegiul civil consideră neîntemeiat argumentul apelantului potrivit căruia existența unor penalități contractuale distincte pentru fiecare parte ar exclude aplicarea regulilor generale privind întârzierea creditorului și executarea obligațiilor reciproce.

91. Potrivit pct.4.1 din contract, beneficiarul datorează o penalitate de 0,5% din suma neachitată pentru fiecare zi de întârziere, iar potrivit pct.4.3 din contract este prevăzută o penalitate de 0,25% pentru întârzierea executării lucrărilor de montare.

92. Colegiul civil reține că, clauzele penale urmează a fi interpretate și aplicate în contextul întregului contract, ținând seama de natura obligațiilor asumate, de ordinea executării prestațiilor și de principiul bunei-credințe.

93. Prin urmare, faptul că beneficiarul ar fi avut posibilitatea de a solicita aplicarea penalității prevăzute la pct.4.3 din contract nu determină automat existența dreptului antreprenorului de a încasa penalitatea prevăzută la pct.4.1.

94. Cu referire la argumentul apelantului SRL ”Garant Design” potrivit căruia întârzierea executării lucrărilor contractuale ar fi fost determinată inclusiv de comportamentul beneficiarului Cazaciuc Roman, împrejurare care, în opinia acestuia, rezultă din declarațiile martorului audiat în prima instanță, Colegiul civil îl apreciază ca fiind declarativ și lipsit de suport juridic.

95. În acest sens, instanța de apel reține că invocarea contribuției beneficiarului la întârzierea executării lucrărilor presupune stabilirea concretă a acțiunilor sau inacțiunilor acestuia care ar fi împiedicat executarea obligațiilor contractuale de către antreprenor, precum și a legăturii cauzale dintre respectivele împrejurări și depășirea termenului de executare convenit de părți. Or, simpla existență a unor dificultăți în procesul executării contractului nu permite concluzia că întreaga întârziere a lucrărilor este imputabilă beneficiarului și nici nu justifică, înlăturarea consecințelor juridice ale neexecutării în termen a obligațiilor asumate de antreprenor.

96. Referitor la cheltuielile de judecată, Colegiul civil va reține prevederile art.94 alin. (1) Cod de procedură civilă care statuează că, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părţii care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului - proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

97. Prin urmare, în condiția admiterii parțiale a acțiunii înaintate de SRL ”Garant Design”, instanța de apel consideră ca fiind justă concluzia instanței de fond privind încasarea cheltuielilor de judecată legate de achitarea taxei de stat, în sumă de 2 443, 53 lei.

98. În consecință, Colegiul civil concluzionează privind netemeinicia argumentelor apelului declarat de SRL ”Garant Design” şi legalitatea hotărârii primei instanțe, situație în care se impune respingerea apelului și menținerea hotărârii primei instanțe.

99. Din cele enunțate mai sus, Colegiul civil reține că, instanța de fond a stabilit toate circumstanțele și raporturile juridice care au importanță pentru soluționarea cauzei, a apreciat corect probele din dosar prezentate de către participanții la proces, aplicând corect legea materială și legea procedurală, astfel încât instanța de apel constată legalitatea hotărârii în întregul ei.

100. Totodată, este important de remarcat faptul că apelantul utilizând calea de atac nu a prezentat în instanța de apel probe de natură să răstoarne concluziile expuse în hotărârea contestată.

101. Reieșind din cele expuse mai sus, în condițiile în care instanţa de fond corect a aplicat normele de drept material și procedural, iar instanţa de apel a constatat legalitatea hotărârii primei instanțe, Colegiul civil ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat și a menține hotărîrea contestată.

102. În conformitate cu art. 385 lit. a), 389 și 390 ale Codului de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru,

D E C I D E:

Se respinge apelul declarat de către SRL ”Garant Design”.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 10 iulie 2023, emisă în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată înaintată de către SRL ”Garant Design” împotriva Cazaciuc Roman cu privire la încasarea datoriei, penalității și a cheltuielilor de judecată și acțiunea reconvențională depusă de către Cazaciuc Roman împotriva SRL ”Garant Design” cu privire la încasarea sumei achitate în plus și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este definitivă și executorie din momentul emiterii, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni de la comunicarea deciziei integrale, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele ședinței,
judecătorul Valeriu Arhip

Judecătorii Violeta Gîrleanu

Hristina Craveț